न पितॄणां न सिद्धानां गन्धर्व्वाणान्तथैव च । योऽसि सोऽसि नमस्तेऽस्तु ब्रूहि किं करवाणि ते । १४२२०

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ उक्त एवमचिन्त्यात्मा बलिना वामनस्तदा । प्रोवाचोपायतत्त्वज्ञः स्मितपूर्व्वमिदं वचः ।

॥ विष्णुरुवाच ॥ अहो यज्ञोऽसुरेन्द्रस्य बहुभक्ष्यः सुसंस्कृतः । पितामहस्येव पुरा यजतः परमेष्ठिनः ।

सुरेश्वरस्य शक्रस्य यमस्य वरुणस्य च । विशेषितास्त्वया यज्ञा दानवेन्द्र महाबल ।

यजता वाजिमेधेन क्रतूनां प्रवरेण तु । सर्व्वपापविनाशाय स्वर्गमार्गप्रदर्शिना ।

सर्व्वकाममयो ह्येष सम्मतो ब्रह्मवादिनां । क्रतूनां प्रवरः श्रीमानश्वमेध इति स्मृतः । १४२२५

सुवर्णशृङ्गो हि महानुभावो लोहक्षुरो वायुजवो महात्मा । सत्यक्षणः काञ्चनगर्भगौरः स विश्वयोनिः परमो हि मेध्यः ।

आस्थाय वै वाजिनमश्वमेधमिष्ट्वा नरा दुष्कृतमुत्तरन्ति । आहुश्च यं वेदविदो द्विजेन्द्रा वैश्वानरं वाजिनमश्वमेधं ।

यथाश्रमाणां प्रवरो गृहाश्रमो यथा नराणां प्रवरा द्विजातयः । यथाऽसुराणां प्रवरो भवानिह तथा क्रतूनां प्रवरोऽश्वमेधः ।

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ एतच्छ्रुत्वा तु दैत्येन्द्रो वामनेन समीरितं । मुदा परमया युक्तः प्राह दैत्यपतिर्ब्बलिः ।

॥ बलिरुवाच ॥ कस्यासि ब्राह्मणश्रेष्ठ किमिच्छसि ददामि ते । वरं वरय भद्रं ते यथेष्टं काममाप्नुहि । १४२३०

॥ वामन उवाच ॥ न राज्यं न च यानानि न रत्नानि न च स्त्रियः । कामये यदि तुष्टोऽसि धर्म्मे च यदि ते मतिः ।

गुर्व्वर्थं मे प्रयच्छस्व पदानि त्रीणि दानव । त्वमग्निशरणार्थाय एष मे परमो वरः ।

॥ बलिरुवाच ॥ त्रिभिः किं तव विप्रेन्द्र पदैः प्रवदताम्वर । शतं शतसहस्राणां पदानां मार्गतां भवान् ।

॥ शुक्र उवाच ॥ मा ददस्व महाबाहो न त्वं वेत्सि महासुर । एष मायाप्रतिच्छन्नो भगवान् प्रवरो हरिः ।

वामनं रूपमास्थाय शक्रप्रियहितेप्सया । त्वां वञ्चयितुमायातो वटुरूपधरो हरिः । १४२३५

एवमुक्तः स शुक्रेण चिरं सञ्चिन्त्य वै बलिः । प्रहर्षेण समायुक्तः किमतः पात्रमिष्यते ।

गृह्य हस्तेन संभ्रान्तो भृङ्गारं कनकोद्भवं ।

॥ बलिरुवाच ॥ विप्रेन्द्र प्राङ्मुखस्तिष्ठ स्थितोऽस्मि कमलेक्षण । प्रतीक्ष्य देहि किं भूमिं का मात्रा भोः पदत्रयं ।

दत्तं वः पातय जलं नैव मिथ्या भवेद्गुरुः ।

॥ शुक्र उवाच ॥ भो न देयं कुतो दैत्य विज्ञातोऽयं मया ध्रुवं । कोऽयं विष्णुरहो प्रीतिर्वञ्चितस्त्वं न वञ्चितः । १४२४०

कथं स नाथो यद्विष्णुर्यज्ञे स्वयमुपस्थितः । दास्यामि देवदेवाय यद्यदिच्छत्ययं प्रभुः ।

को वाऽन्यः पात्रभूतोऽस्मात् विष्णोः परतरं भवेत् । एवमुक्त्वा बलिः शीघ्रं पातयामास वै जलं ।

॥ वामन उवाच ॥ पदानि त्रीणि दैत्येन्द्र पर्य्याप्तानि ममानघ । यन्मया पूर्व्वमुक्तं हि तत्तथा न तदन्यथा ।

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ इत्येतद्वचनं श्रुत्वा वामनस्य महौजसः । कृष्णाजिनोत्तरीयं स कृत्वा वैरोचनिस्तदा ।

एवमस्त्विति दैत्येशो वाक्यमुक्त्वाऽरिसूदनः । ततो वारिसमापूर्णं भृङ्गारं स परामृशत् । १४२४५

वामनो ह्यसुरेन्द्रस्य चिकीर्षुः कदनं महत् । क्षिप्रं प्रसारयामास दैत्यक्षयकरं करं ।

प्राङ्मुखस्त्वपि दैत्येशस्तस्मै सुमनसा जलं । दातुकामः करे यावत्तावत्तं प्रत्यषेधयत् ।

तस्य तद्रूपमालोक्य अचिन्त्यस्यामितौजसः । अभूतपूर्व्वं देवारेर्जिहीर्षोः श्रियमासुरीं ।

इङ्गितज्ञो महाप्राज्ञः प्रह्लादस्त्वब्रवीद्वचः ।